

Ошца

Часопис о Краљевчанима и Краљеву

Број 27 | Година 4 | март 2022.

ПРИМЕРАК БЕСПЛАТАН

Улазак првог српског војника у Краљево, 1918. године

СЛОБОДА ПОСЛЕ ВЕЛИКОГ РАТА

Краљево је у Великом рату ослобођено 22. октобра 1918. године, а остало је забележено да у вароши, по уласку српске војске није било више од 2.500 становника. Да би преживели тешке дане рата и немаштине, сви остали отишли су у околна села

У град је ушла српска војска, па је датум у историји остао забележен као Дан ослобођења Краљева у Великом рату. Од 2016. године године локална самоуправа почела је да обележава тај дан у знак сећања на српске војнике, који су прошли све страхоте рата какав свет до тада још није видео и доживели да у Краљево уђу са српским барјаком. Краљево је један од ретких градова у Србији који се, чувајући ту успомену, поклања сенима мртна причу која датира из периода ослобођења Краљева у Првом светском рату.

Постоји једна прича по којој је тадашњи председник краљевачке општине Јовица Стојковић наредио свим поткивачима да потпале ватре да би могли да се поткивају коњи, на којима је, како је истакао, Србија дочекала слободу. Народ је српске ратнике који су пристизали китио цвећем, а коње извезеним пешкирима. Наиме, после пробоја Солунског фронта у септембру 1918. године српска војска је, ослободивши Македонију и јужне делове Србије, крајем октобра – стигла до Краљева.

У вечерњим сатима 21. октобра 1918. у град је ушла коњичка патрола капетана Богдана Јевтовића, како би испитала терен, јер је, претпостављали су, Краљево још било у рукама Аустријанаца и Немаца. На Пљакином шанцу било је 12 топова, па је коњичка патрола требало да испита да ли се окупатор и даље налази у граду.

Када су српски војници утврдили да у Краљеву више нема аустријских и немачких трупа, повукли су се у Робницу, обавестили команданта Богдана Јевтовића и сутрадан је српска јединица ушла у Краљево.

Донатори у овом броју: МЕСАРА ДУЦА | Физичка лица: Иван Милић

Издавач „СИЦА,, За издавача, Драган Блајчевић, Јован Анђионић, Ликовна опрема Јован Анђионић, Штампач Сица, Тираж 1000
www.sidza.rs | email: sidzacasopis@gmail.com | ISSN 2683-524X = Сица (Краљево) | COBISS.SR-ID 283032588

РАЧУН ЗА УПЛАТЕ ДОНАЦИЈА ЗА ШТАМПУ ЧАСОПИСА:

200-3290450101003-06 - БАНКА ПОШТАНСКА ШТЕДИОНИЦА

ЗАШТО БРУНО ВОЛИ КРАЉЕВО

Један од оснивача бенда „Атомско склониште“ је Бруно Лангер, који је још увек активан на рокерској сцени. Живи и ради у Пули, и увек се врло радо одазивао да свира у Краљеву. И, Краљево воли на свој начин, јер га везују многе лепе успомене на наш град, посебно на Краљевчане. Између „Атомског склоништа“ и краљевачке публике на снимању албума у Пули, догодила се љубав која траје до данас. Иначе, посебно је Бруно Лангер познат овдашњој публици, јер је увек овде долазио кад су у питању свирке у хуманитарне сврхе, како је било и после земљотреса који је погодио Краљево. У разговору са Бруном сумирамо утиске и сазнајемо нове детаље...

Одакле тако присна веза са Краљевом?

- Наш први албум уживо „Атомска трилогија“ снимали смо 1979. године у башти Дома армије у Пули. На снимању је била и велика група ватрених момака из Краљева који су правили посебну атмосферу. Касније су нас пратили и на турнејама, па се тако догодила та нераскидива са Краљевом, која траје до данас. Са том групом Краљевчана био је и Ђуле, садашњи фронтмен групе „Ван Гог“, што ми је он лично потврдио у једном нашем разговору. Они су тих дана спавали у врећема у пулским парковима, и били су редовна публика на снимању нашег албума уживо. После много година, у Краљеву сам се срео са неколицином тих „момака“, и разменили смо лепе успомене на те лепе дане који су били почетак моје посебне везе са Краљевом и Краљевчанима.

- Када је „Атомско склониште“ први пут наступало у Краљеву?

- Колико се сећам, то је било 1982. године када смо имали турнеју по многим градовима у Србији. Ту у окружењу били смо у Крагујевцу, Чачку, Јагодини... и, наравно у оној спортској дворани у центру Краљева. И, опет нас од тада за Краљево нешто посебно веже, јер смо први пут у каријери одржали два концерта за вече. Било је толико интересовање краљевачке публике, да смо прву свирку имали у 18 часова, а другу око девет увече. Од тада је у Краљеву настао и наш „фан клуб“, и до данашњег дана постоји та прекрасна веза са вашим лепим градом који зна да негује рок и рол. Због тога сам и касније врло радо свирао у Краљеву.

- Свирали сте на два новогодишња концерта и на два фестивала у Краљеву...

- Тако је! Ако се не вaram, први пут дочек 2010. на вашем красном тргу, и одмах и следеће године на истом месту дочек 2011. године, два месеца након што је Краљево погодио земљотрес.

Тада смо некомерцијално свирали јер смо хтели да помогнемо и да као музичари људима барем на сат-два омогућимо да се забаве и опусте од свакодневних проблема. Сећам се да је једна новогодишња краљевачка ноћ била неоубичајено топла, а друга изузетно хладна. У сваком случају, дивна публика је уживала у време оба концерта. Као што бива, после смо се дружили а из таквих контаката рађају се и нова пријатељства. Увек када помислим на Краљево, сетим се мог великог пријатеља Кореје који нажалост више није међу нама! Још увек редовно одржавам контакте са Драганом Благојевићем који је организовао ове концерте о којима причам, али и неке који су се десили касније...

Већ те 2011. године, неких шест месеци после нашег новогодишњег концерта у Краљеву, свирали смо на хуманитарном фестивалу „Хепицентар“ који је исто организовао Драган. Сећам се да је велико невреме одгодило наш наступ, па смо сутрадан сви свирали ту поред Ибра. Било је много публике, и то је био прави епицентар доброг рокенрола.

Чини ми се да смо последњи пут у Краљеву свирали у лето 2016. године на једном лепо организованом фестивалу који се звао „Аеро рок фестивал“. То јутро смо кренули из Сплита после неке свирке и након целодневног путовања стигли пред дивну краљевачку публику. И тада се, опет у Краљеву десио јединствен случај у историји екс ЈУ рок сцене. Први пут су на истом месту, исте вечери свирали ЈУ група, Атомско склониште и Рибља чорба. Била је то јединствена прилика да се и ми стари рокери видимо, разменимо искуства...

Када поново долазите у Краљево?

-То не зависи само од нас! Надамо се да је крај овој пандемији и да ћемо се, ако краљевачка публика изрази жељу поново гостовати у вашем граду. Ја сам у овим позним годинама још увек активан и врло радо ћу се одазвати за још једну свирку у Краљеву за које ме веже прекрасна публика, дивни људи и леп град. Сваки долазак ствара ново богатство у упознавању нових људи.

Као дете волео сам Мики Мауса и све оне приче које су биле у „Политикином забавнику“. Због тога сам научио ћирилицу пре латинице. То је толико давно било и сва та сећања су ми толико драга. Човек који има сећања је богат човек. Ја их имам. Када дођем у било који кутак бивше државе, ја се не осећам странцем. Тако је и у Краљеву!

Драган Благојевић

sidzacasopis@gmail.com

SIDZA.RS | FaceBook Grupa SIDZA

КОД ТЕНКА

Ако се којим случајем нађете у Краљево и ваш домаћин вам каже: „Нађимо се код Тенка», немојте се збунити што на предвиђеном месту од тенка нема ни трага ни гласа. Баш на том месту, сада Тргу Светог Саве, налазио се прави правцати тенк или, тачније, споменик посвећен тенковима који су учествовали у првом покушају ослобађања Краљевог октобра 1941. године. Нажалост, настрадао је као колетарална штета историјског ревизионизма и паланачког политичарења када је локална власт коју су чиниле Демократска странка Србије и Нова Србија је усвојила Програм уређења грађевинског земљишта, што је подразумевало и преуређења овог трга. Било је то 2007. године, градска Скупштина је усвојила Програм, а затим спровела конкурс на којем је победило архитектонско решење групе аутора из Београда. Све је реализовано у лето 2008, од када тенка више нема. Уместо њега, ту је сада празан простор који чине некакве степенице, фонтана која је наводно требала да свира и мења боје и пар стабала, и многи Краљевчани ни данас, десет и више година касније, нису задовољни изгледом новог трга и жале за тенком.

Откуд тенк на градском тргу? Почетком октобра 1941. године, у нападу здружених снага оба покрета отпора на Краљево - сетите се четничког евергрина «Над Краљевог жива ватра сева» - поред осталог су учествовала и два тенка, марке Хочкис и Рено. Претходно су отети од Немаца у другим борбама, преуређени у фабрикама покрета отпора и дата на располагање онима који су учествовали у нападима на Краљево са идејом да га ослободе и припоје остатку ослобођене територије у Србији. Један од тенкова је стигао до центра града и по сведочењима очевидаца, пуцао на хотел „Париз» у ком су били смештени немачки војници. Други је стигао до места где ће касније и бити постављен споменик.

Састав посаде је дуго био предмет спорења, па се лицитирало бројем једних и других, у зависности од политичког опредељења. Чињенице говоре да је у питању била мешовита посада и она у извесном смислу симболизује заједнички покушај идеолошки супростављених страна да ослободе Краљево. Касније, након ослобођења Краљевог, поставља се споменик „Првом партизанском тенку», како је тада назван, испред Дома ЈНА или Цркве Свете Тројице, далеке 1964. године. Аутор споменика, простора и постаментa, био је Александар Васиљевић, а тенк типа „Стјуарт» је дао локални Гарнизон ЈНА у Краљево.

Споменик је постао место окупљања, дружења, блејања, првих пољубаца и свега што чини живот једног града. Ипак, некимa је једноставно био трн у оку. Борбе супростављених идео-

логија су се nastavile и након завршетка рата, па су након распада Југославије новонасталу ситуацију искористили дојучерашњи губитници. Краљевачка чаршија је била бомбардована образложењима стручњака различитих фела зашто је потребно уклонити овај споменик. Тако смо могли да чујемо како је у питању симбол братоубилачке борбе, што историјски апсолутно није тачно. Јер, управо је супротно – тенк је био симбол заједничке борбе два идеолошки супростављена покрета отпора. Било је оних који су упозоравали да тенку није место међу цивилима, већ у касарни јер је, тобоже, у питању stroj за убијање људи и као такав, симбол милитаризма. Свакако је најбизарнији разлог због кога се захтевало уклањање тенка то што својом цевком, наводно, „гађа» директно у други споменик, Споменик српским ратницима на градском тргу.

Разлози су свакако били разноврсни и сасвим се уклапају у контекст српске културе сећања или као што историчарка уметности Сузана Новчић сматра, „културе заборава», то јест, „трауматичне ситуације када се на сваких пола века или нешто краће брише све и онда немамо никакав

континуитет, па онда немамо ни знања о времену које је претходило.»

- Без обзира на идеологију и политичка опредељања, свако време је имало своју идеју и ми не морамо да се слажемо са њом, али морамо да је познајемо, да би дискутовали о њој, да би из тога што нам се не допада могли нешто да научимо - каже Сузана.

Краљево већ има историју измештања споменика - 1960. године је са централног градског трга, тада Трга Маршала Тита, уклоњен Споменик српским ратницима и премештен на гробље. Управо ови случајеви уклањања споменика, са временском дистанцом од свега педесетак година, представљају прави пример нашег односа према културној баштини. Сузана се пресећа првог одласка у Париз, када се «изненадила количином калдрме која је тамо још од 19. века на улицама.»

- А овде код нас влада скоројевићки однос према културној баштини. У Краљеву више немамо калдрму, а можда јој више припадамо него Париз. Наш народ је, једноставно, склон заборава и то није мит. Напротив, то је реалност - закључује она.

Сећање на тенк је ипак остало урезано у колективној свести Краљевчана да је опстао као топоним и важан градски оријентир. Многима је споменик остао у лепом сећању, па отуд и многобројне званичне и незваничне кампање чији је циљ да га врате на старо место. Свако мало, друштвене мреже изгоре од безбројних коментара у којима се позива и тражи његово враћање. А већина не зна да, заправо, постоји градска одлука да се тенк врати. Раде Ерац, који је у једном моменту био део владајуће коалиције у граду, каже да је, две године након његовог уклањања, он сам испред партије Нова Србија поднео предлог за враћање тенка.

- Мој предлог је прошао, међутим, десиле су се насилне промене локалне власти те године чије се последице и ових дана осећају са бројним тужбама, тако да није дошло до реализације. Формално, постоји одлука о враћању тенка, али сумњам да ће се икада десити - каже Ерац.

И без тенка, трг је у једном моменту и стварно постао средиште културног живота у граду. Александра Кљајевић је, док је руководила локалним Културним центром Рибница, 2011. године покренула низ фестивала чија је локација одржавања управо био простор код Тенка – из фестивал ЈаззИбар и Фестивал уметности «Маглич».

- Наш циљ је био оживљавање делова града ван главног градског трга, где мора све у Краљево да се дешава. Е, па, ми смо хтели да покажемо да не мора - прича Александра и каже да је у одабиру локације «пуно помогао и покојни Миша Блам, уметнички директор ЈаззиБара.»

Од новог трга нису профитирали само љубитељи уметности, већ и залуђеници за екстремне спортове и алтернативну културу. Локални скејтери су схватили све предности које нови трг пружа, па су кренули у његово освајање да би убрзо, у недостатку скејт парка, ово постала њихова база.

Никола каже да је после реконструкције, трг «постао савршено место за вожњу скејта.»

- Да је мало само боље направљено, била би најбоља скејт плаза. Подлога сама је очајна, али овде има скоро свега што је неопходно за вожњу, а што је и важније за учење. Постоје степенице, мале и веће, ивице за слајд, прави простор за стрет вожњу - прича Никола.

Каже да су и скејтери из других градова хвалили простор.

- Долазили су Boardshop, Kobaz, Zerpo Team и кад би се вратили у своје градове остављали би фотке са овог места уз пропратни коментар да је најбоље место у Србији за вожњу скејта - каже.

Тенк се налази на сигурном, у оближњој касарни. Било је прича како су га градске власти продале неком богатом колекционару јер је наводно врло редак, па чак и да је истопљен у старо гвожђе. Нити је продат, нити растопљен, већ стоји у дворишту касарне и чека неку нову иницијативу да се врати на старо место. Но, то што самог споменика више нема, не значи да је нестао из краљевачког говора - тешко ће се наћи неко ко ће назвати ово место другачије него „код Тенка“.

Ненад Вранић на Сица групи

TRANSPORT ROBE U SRBIJI I INOSTRANSTVU

Kraljevo, Deseta Jovacka br. 124

TELEFON: 065 6000 910

e-mail: nenad.tokalic@yahoo.com

TOKALIĆ

КОД ТЕНКА

Кад увече пар пожели да се шетка,
договори се сусрет обично код тенка.
Ту тенк стари подсећа на битке многе,
његова душа је Краљево, већа од Волге.
И тако љубав заносна подсећа и на претка,
сусрет, чекања многа осташе у сећању тенка.
Прве пољубце, сузе, радости љубави те
и данас сећање кроз ново време тке.
Ту хтеше љубав, пријатељство многи из почетка,
беху липе, и сусрет опет где него код зеленог тенка.
Генерације многе ту љубав дугу памте
и данас код тенка животом пламте.
Иако има два близу музеја, црква и парк,
тенк је симбол Краљева и његов је кварк.
Плешу успомене, зелен се борио див,
склонише га иако није ништа био крив.
Тенк је као неки, да кажем симбол рата,
ал овај је био другачији, зар се то не схвата.
И сада се каже: У парку код тенка,
он повезује мене и мога претка.
Сећање живи, љубави нове стижу,
код тенка и данас се успомене нижу.

Аутор: Нешо Милојчевић

КАДА СУ СЕ ПРОДАВАЛИ ЛОЗОВИ

Старији Краљевчани се јуш увек сећају Драгоја. Тешко да неко зна да му је право име и презиме било Миодраг Перуновић, и да су га ретки звали Перунка. Иако инвалид рата јер је био рањен у десну руку, од свог пензионисања па до краја живота 1978. године, по целом Краљеву је продавао лозове. Његово радно место је било за пултом са лозовима, поред тадашње парфимерије преко пута „Задужбине“ у којој је волео да одседне. Када га није било за пултом, обилазио је „Лондон“, „Турист“, „Париз“ и остале кафане.

Носећи кожну торбицу са расфершлусом, налик на фасциклу, при уласку у кафану отварао је торбицу и нудио лозове које су држали затегнутихутиластиши, тако да је било прегледно и лако се бирао жељени лоз. Активно обилазећи скоро све актуелне краљевачке кафане продавајући лозове, Драгоја су познавали готово сви у граду.

Често се чуло оно: „... лозови! Прекосутра извлачење! Лозовиии!“.

Није познато колико је Драгоје био таличан продавац лозова, нити да ли је неко од његових купаца „убио“ премију у Краљеву.

Иначе, «ЛОЗ» је, за млађе читаоце, акроним од «Лутрија Осигуравајућег Завода», прве институције која се у бившој Југославији бавила организовањем игара на срећу. Лозови су били доста популарни код играча на срећу, а тек су се шездесетих година појавили Лото и Спортска прогноза са 13 парова.

Лозови су се доста куповали, не само у Краљеву, а тој „помами“ вероватно је кумовао несумњиво најпопуларнији филмски лик Милана Срдоца, продавац лозова Чика Миге, без кога није могуће ни замислити било који од наставака култног филмског серијала „Луде године“. Лозови су тих година били веома популарни, па се Краљевом брзо проширио следећи виц:

Долази Цига да купи лоз. Испред њега велики ред а он се дере са краја колоне:

“Сачувај ми број 56! Оообавезно да ми сачуваш број 56!”

“Добро бре Циге, сачуваћу ти, немој да се дереш», каже продавац.

Када је дошао на ред, узео је лоз број 56.

На извлачењу добије Цига премију од милион марака!

Долази он у Лутрију да инкасира добитак и питају га:

“Како сте знали да ће да добије лоз број 56?”

Цига: «Па, знаш како... једну ноћ ја сањао седам лепе девојке како играју. Следећу ноћ ја сањао седам белих коња како трче... и ја помножио!»

КРАЉЕВЧАНИН НА ЛИСТИ НАЈБОЉИХ СВЕТСКИХ ИСТРАЖИВАЧА

Краљевчанин доцент др Владимир Стојановић са Факултета за машинство и грађевинарство у нашем граду, нашао се на листи два процента најутицајнијих истраживача у свету. Ову прес-тижну листу сваке године објављује Универзитет Стенфорд из Сједињенх Америчких Држава. Поред Владимира на овој листи налази се још један научник из Краљева, Душан Јаковетић, ванредни професор на Природно-математичком факултету у Новом саду на одсеку за математику и информатику.

–Ово је велико признање за наш факултет али и за мене лично од водеће научно-наставне институције у свету. Ова вест нас је обрадовала али не и претерано изненадила јер када објављујете у контунитету радове у врхунским међународним научним часописима јасно је да вреди то што радите али је лепо имати и формалну потврду тога да сте међу најбољима на свету у послу који радите, каже др Владимир Стојановић, добитник признања.

Област истраживања др Стојановића је аутоматско управљање односно системи управљања засновани на методама вештачке интелигенције као што су фази логика, неуронске мреже и машинско учење.

–Такође, ово је и потврда да студенти који се школују на Факултету за машинство и грађевинарство у Краљеву стичу знање које је атрактивно, препознатљиво и цењено у свету, додаје др Стојановић.

Др Миле Савковић, декан Факултета за машинство и грађевинарство у Краљеву осврнуо се на чињеницу да све више младих и перспективних људи одлази из града на Ибру, а овакве признања могу им можда помоћи као подстрек да остану у свом граду.

–Врло је важно да задржимо људе који се баве науком, који имају изузетне светске резултате и да они остану код нас. Будући студенти знају да оно што ми радимо на факултету већ је препознато у свету тако да могу бити сигурни, ако се одлуче за наш факултет, да су на правом путу.

Методологија рангирања заснована је на више критеријума, међу којима су најзначајнији број самосталних научних радова, број радова у којима је научник први аутор и број цитата тих радова. На листи се налазе научници из свих научних дисциплина које су класификоване у 22 научне дисциплине и 176 потпоља.

НАЈМЛАЂИ МАГИСТАР УМЕТНОСТИ НА СВЕТУ

Поводом 100 година постојања часописа „Борба” подељена су признања за допринос култури и образовању. Међу добитницима је и 22-годишња визуелна уметница Тамара Роговић, најмлађа магистарка уметности у свету. Као чудо од детета, Тамара је сликарским изразом успела да се наметне у светској уметности.

Рођена је у Краљеву, за време НАТО бомбардовања. Са шест година је почела да слика, а са 12 на првој самосталној изложби показала да је – чудо од детета. Живи у Единбургу. Тамара Роговић је са 14 година уписала факултет, са 16 – факултет у Паризу, а са 18 је примљена на постдипломске студије престижног Универзитета у Единбургу.

Од малена ју је интересовало брже усвајање знања.

„Просто сам тражила темпо који најалост, или на срећу, није био оквир конвенционалног образовања, тако да је моје образовање било другачије”, рекла је Тамара.

Мостови су на сликама Тамариног магистарског рада – прва слика Мост слободе у Новом Саду, срушен пре него што је рођена... Посебно је интересују теме као што је истраживање аспеката насиља и ненасиља, обнове, мира, зацељења, међуљудских и међународних односа.

„Заинтересовало ме је истраживање потенцијала уметности као превенције насиља и то је област која ме интересује за мој докторат који ће, надам се, почети ове године”, испричала је.

Сматра да уметност мора да буде приступачна свима, а не само „елити или одређеној класи”.

„Уметност мора да припада свима јер је есенција живота”, наглашава Тамара.

У оквиру Истраживачког центра Универзитета у Единбургу, бави се и облашћу истраживања свемира.

„Осморо је нас тренутно и стварамо пројекте за различите институције, као што је Институт физике Велике Британије”, каже Роговићева.

Најављује учешће на Фринц фестивалу у Единбургу у августу, на коме ће учествовати у оквиру изложбе. Егзит фондација прогласила ју је Младим херојем, а добитница је и Британске визе за изузетне таленте.

Говорећи о бројним признањима која је добила, Тамара каже да су она обавеза да настави са радом, али и са преношењем и дељењем знања.

КРАЉЕВСКИ СЛОВАР

Из необјављеног рукописа припремљеног за књигу, у наредним бројевима Сице објављуваћемо део пописа речи, израза и фраза краљевчана које је годинама прикупљао и записивао, али нажалост није стигао да их објави Душан Дуле Стојић, новинар и песник.

Сица ће се потрудити да уз Вашу помоћ, на годишњицу Дулетове смрти објави ову необјављену књигу.

Л

Лад, ладовина, ладњак – хлад, хладовина, хладњак

Лаз – крчевина претворена у плодно земљиште

Лакрдија(ш) – комедија(ш); лудорија, шала, спадало

Ланац, ланцом – главни, међумесни пут кроз село, цада

Лати-т(и) се – прихвати-ти се неког посла

Леб и лебац – хлеб, крух и крув

Леген и леђен – лавор, шавољ (шафољ)

Ледина – пољана, необрађено земљиште

Лелемуд-а,т(и) – зановета-ти (прича-ти празне приче), доконисати; зановетало, празноглавац, доконаш

Ленга – дебља челична жица или конопац за сушење веша

Лендов – ленштина, ленчина, лењивац, лезилебовић, цабалебарош

Лепара - кућа од дрвене грађе облепљена жбуком од блата и сламе

Леска – стабло лешника

Лесковак – прут од лесковог дрвета

Ливра – (пог.): лисица; (фиг.): лукав, препреден, лош, мушкарац/жена, скитница, бескућник; понекад од миља и детету које се удобрава не би ли добило оно што жели

„Лиз-гуз!“ – пошалица: каже се некоме (углавном детету) ко кине; уз то, готово обавезно, каже се и : „Наздравље!“

Локал – локални воз и/или утобус у месном приградском саобраћају

Љ

Људескара – физички и/или духовно јак човек; добричина, поштењачина

Љуска - ивер (отпадак од струганог и/или цепаног дрвета); кора од јајета, лешника, ораха (“орахова љуска”)..

Љукчица – љушчица (иверак)

Љута ракија - препеченица (препечена ракија)

М

Мазнути – украсти, дрпити; ударити (некога или у нешто)

Мајно – мало, малкице (количински): сасвим мало; растом: мајушно, малецко (чељаде, биљка)

Макања – беба, дете, неизрасло чељаде или животиња - макањче, макањица;(пеж.): јауд (углавном девојка)

Маква – коров; мочварљива ливада обрасла коровом

Макарит – кварити нешто, мешати се некоме у посао па покварити готово завршен рад (изм малкић, и малчић – мало, малкице

Манит-а (тур.) – махнит-а: лудује, будали; будаласт-о, ма(х)нито чељаде, али и говече; побудалио, пома(х)нитао кроз

Мањка-т – недостаје, вали-фали; недостајати; преминути: “Мањкао сиром, болес га уби”; угинути: “Мањкало ни оно теле ноћас, ма – на његову главу!”акарити)

Мантија – свештеничка или монашка одежа; врста пите: тесто пуњено млевеним месом

Мантрачи-т – малтретира-ти некога, заскочити; заскочио (жену)

Мантупит – сенилити, губити памћење, па и памет: „Не зна више шта збори, начисто је омантупила и не смем да је остављам саму. А, богами, поче сам и ја да мантупим, понекад у продавнице нумем да зберем два и два!

Манут, ман (се) – махнути у знак поздрава (руком, марамicom), напусти-ти остави-ти се каквог посла: „Ман(и) се - окан(и) се ћорава посла!“

Мастиљава оловка – оловка са мастиљавим (индиго плавим) “срцем”

Мастиљар – писар, ћата

Матрапаз-ит – препродавати стоку (углавном говеда: бикове, краве, јунад и телад); препродавац стоке (пеж.) : замлата, онај који стално нешто „петља“

Мачуга – мочуга, мотка ,батина

Маше и машице (тур.) – специјалне еластичне хватаљке од дебљег челичног лима за ватру (хватање жара и/или угљевља из огњишта – шпорета, фуруне

Маши-т - промашити, промашује (мету, циљ); бајалица у дечјој игри: „Аши -маши да промаши!“

Мењуше (мађ.) – минђуше, наушнице

Метнут, метни – ставити, стави; турити, тури

Мећа-т(и); меће – ставља-ти, ставља; тура-ти, тура

Микни (се); миксе – склони (се), помери (се): „Море, микни ми се с пута сађу брала да зовнем!“, „А, ти микни ту тестију отале, пашће и разбиће се!“; „Шта то збориш, микни се с места?!“

Мираз – имовина (некретнине, аутомобил, намештај) коју неке невесте (до)носе са собом у дом младожење и заједничко домаћинство; понекад су то само дарови: кошуље, блузе, ћилими и други ручни радови које су саме извезле, изаткале, или сашиле и као поклон донеле младожењи и његовим ближњима; понека „сиротица“ ни толико

Мирацика – миражцика: девојка за удају са овећим миразом – имовином (углавном некретнине)

Мица – стриц (од миља); понекад и надимак изведен од имена или презимена

Млати-т, млатнут, омлатит – тући, ударати; ударити снажно; (о)млатити – стрести зрело воће са стабла (шљиве и др.); изударати; (фиг.): „млати-ти празну сламу“ = лупа-ти глупости

Млатикурчина – онај који лупета глупости, празноглавац лупетало, зврндов, цабалебарош

Наставак у следећем броју

ИСТОРИЈАТ ЦРВЕНОГ КРСТА

Када је изашао Извештај о раду «Српскога друштва Црвеног крста» за годину 1877 – 1884, у њему, на двадесет четвртој страници, нашао се попис од 24 пододбора Црвеног крста који су основани 1876. године. Ту се помиње и пододбор у Карановцу (како се звало Краљево у то време). Зна се да је, већ на свом почетку, овај Пододбор прикупљао помоћ «у новцу и стварима». Од тих средстава помаган је рад месне резервне болнице која је у тадашњим раговима радила у тадашњем Карановцу.

Први познати оперативни кадар Црвеног крста у Краљеву чинили су: Милан Марковић, председник пододбора, Глиша Протић, потпредседник, док је благајник био Милош Црвчанин, а деловођа Сава Јовичић. Одборници и одборнице су били: Василије Боровњаковић, Димитрије Радосављевић, Милисав Петковић, Круна Новаковића, Антонија Ковача и Дивна Хаџи Ристе Наумовића.

Свакако најинтересантнија личност у историји краљевачког Црвеног крста био је протојереј-ставрофор Саватије Божић. Када је као свештеник, дошао у Карановац из Рашке, постао је члан ове организације, а недуго затим је постао њен председник. На овој функцији је био 25 година. Врло активан на многим пољима народног просвећивања, Саватије је успешно водио рад Црвеног крста. У време сушних и гладних година, са сарадницима, набављао је жито из Војводине које је потом дељено сиротињи, организовао је болничке курсеве у којима је учествовала и његова супруга Босиљка и уопште радило се на просвећивању народа на пољу здравства. Добра је била сарадња и са другим организацијама Црвеног крста, о чему сведочи и признање које је Саватије добио од Црвеног крста из Мостара, као награду за прикупљење помоћи која је била слата у Мостар. За целокупни труд на хуманитарном пољу добио је Орден Црвеног крста.

У предратном периоду, интересантно је поменути, у Краљеву је било основано дечије хранилиште под окриљем светог Николаја Жичког. Значајно је да ће Црвени крст активно учествовати у раду и издржавању овог хранилишта особито после краја рата када Николај више није био ту.

О раду Црвеног крста у периоду Другог светског рата мало се зна. Биле су то године у којима је Краљево много пострадао. Свакако да је то утицало и на рад ове организације.

Педесетих година, Црвени крст је добио на поклон зграду, у којој се данас налази, од своје велике активисткиње, чувене краљевачке добротворке, Живке, удове угледног краљевачког трговца Љуба Ђокића.

Период обнове и напретка земље, протекао је у редовним околностима прикупљања помоћи како за невољнике из локалне средине, тако и за остале (чак и иностранство – период «синајске кризе»). Организовано је и добровољно давалаштво крви.

Деведесете године су биле зле године. Краљевачка општина била је уточиште небројеним избеглицима из Хрватске, потом Босне и Херцеговине и на крају са Косова и Метохије. Црвени крст Краљева је у том периоду даноноћно радио на прихватању и збрињавању изгнаних. У том послу, запосленима су помагали многобројни волонтери. На жалост и данас постоји потреба да Црвени крст помаже овим лицима којих је у Краљеву и околини много.

Поред ових обавеза Црвени крст, данас, организује разне здравствено-социјалне едукације, води добровољно давалаштво крви, координира хуманитарним акцијама. Води клуб младих « Даринка – Даца Петрашиновић» Има добру сарадњу са страним хуманитарним организацијама, особито са шкотском организацијом “ Blythswood care”, италијанским “ Un ponte per...” као и хуманитарном организацијом наших исељеника из Аустрије « Високи Дечани».

ДВЕ НАГРАДЕ ДЕЈАНУ АЛЕКСИЋУ

Почетком овог месеца, књижевну награду «Милош Црњански» за 2020/2021. годину жири у саставу проф. Мило Ломпар (председник), проф. Бојана Стојановић Пантовић и проф. Слађана Јаћимовић доделио је Дејану Алексићу за први роман «Петља».

Краљевачки песник Дејан Алексић први је добитник новоустановљене књижевне награде града Београда и Библиотеке града Београда „Душан Радовић“ за књижевност за децу и младе, за 2021. годину, а награђен је за књигу прича „Мало-мало па слон“, коју је илустровао Коста Миловановић и објавила је издавачка кућа „Имам идеју“ из Краљева.

Алексићу је признање (које се састоји од уметничког рада Зорана Кузмановића, новчаног износа у динарској противвредности од 5.000 евра и дипломе), у Скупштини града Београда уручила Јасмина Нинков, директорка Библиотеке града.

Жири који је донео ову одлуку радио је у саставу: Милош Радовић, председник, и чланови проф. др Зорица Хаџић и проф. др Зорана Опачић, а имао је задатак да међу 98 издања прогласи најбоље.

– Наградити Дејана Алексића није велика мудрост. То би могао свако. Али, срећом, ми смо ти који ћемо му данас доделити награду коју још нема, а која највише личи на њега и која га је дуго чекала. Велика тројка Змај-Радовић-Ршумовић одавно има придруженог Алексића, једно време дописног, а већ дуго и редовног члана важне академије за бригу о паметној деци Србије. Као и Радовић, чије ће признање понети, тако се и Алексић деци обраћа с поштовањем и уважавањем, он је захтеван писац за захтевну децу, забаван писац за децу коју је тешко забавити. Његов хумор и однос према деци су увек на другу и трећу лопту, никад на прву. Такав је случај и са књигом коју данас награђујемо – образложење је жирија које је прочитао Милош Радовић, син Душана Радовића, додајући:

– „Мало-мало па слон“, мали је Бекет за малу децу, духовита, маштовита и интелигентна збирка прича пуна неочекиваних обрта, језичких и драмских, књига лишена општих места и слатких удварања. У речнику ове књиге нема деминутива, нема лажних емоција, са децом се поступа озбиљно и одговорно. То је дело једног новог Радовића, модерног у мудрог, најмлађег Радовића у књижевности за децу до данас.

Захваливши се на урученом признању и на томе што низ лауреата почиње његовим именом, Дејан Алексић је нагласио да се културна свест једног народа може изразити и његовим односом према истакнутим појединцима, који су одређену националну културу суштински и дубоко обележили, а да је један од њих и успостављање угледних признања у сфери уметности и културе са именима тих великих стваралаца. Затим је запазио:

– Душко Радовић је изванредна стваралачка природа какве се ретко срећу и у много већим, динамичнијим и утицајнијим културама. То су они несвакидашњи тренуци поетичког усјања, иза којих се успостављају нове мере и нови домети. Наш језик и литература имали су срећу да се у њима оствари аутор оваквог формата, а нама остаје да односом према његовом књижевном наслеђу докажемо да смо га и данас достојни. Дело Душана Радовића данас је и те како живо и подстицајно. Оно амблематизује један књижев-но-естетски хоризонт на коме су читаве генерације стицале и обликовале свој рани читалачки укус, усвајале специфичан простор духа и хуморне литерарне игре, а кроз ту игру, истовремено, развијале, способност критичког мишљења па и разумевања актуелне друштвене стварности.

КРАЉЕВАЧКА ПОЗОРИШНА ДРУЖИНА „БУДУЋНОСТ“

Дилетантско позориште Будућност основано је у Краљеву 1. јануара 1920. Судећи по сачуваним плакатима из 1921, било је доста активно. Од 1. јануара 1920. до 30. априла 1921. наступило је 38 пута. У Матарушкој Бањи гостовали су 1. маја 1921, што је био њихов 39-и наступ, када су извели два позоришна комада „Ђурђевићи“ М. Савића и „Пријатељи“ Лаз. Лазаревића. 60 Наредни, 40-и наступ, имали су у сали „Топаловића“ у Трстенику 8. маја 1921, где је приређена добротворна забава за помоћ инвалидском фонду. Дилетантско позориште Будућност том приликом је извело представу „Под маглом“ Алексе Шантића. Другу тачку програма обележио је наступ госпође Гемзел која је отпевала по једну циганску и италијанску песму, одиграла валцер балет „Мајско вече“ и руско коло „Гопак“, након чега је Андруша Казалов одсвирао „Увертиру“. Трећа тачка програма била је игранка.

Две недеље касније, 22. маја 1921, у хотелу „Париз“ имали су 41-и наступ са позоришним комадом „Газда Живко“ Димитрија Стефановића. У Матарушкој Бањи 14. августа 1921. наступили су 43-и пут и то изводећи представе „Ђурђевићи“ М. Савића и „Пријатељи“ Лазе Лазаревића. Позориште Будућност најчешће је наступало у хотелу „Париз“ у Краљеву, где је свакодневно четири сата дежурало по један члан дружине, са задатком да обавештава заинтересоване о условима уписа нових чланова.

Чланови трупе 1921. били су углавном младе занатлије и трговци: П. Крстић, Д. Благојевић, В. Ђорђевић, М. Васиљевић, Ж. Јоцић., Ж. Ракићевић, Б. Момчиловић, Ж. Васић, Н. Пешић и други. Упадљиво је одсуство жена, тако да су најчешће мушкарци тумачили женске улоге. Изузев госпође Гемзел која је тумачила женске улоге у представама „Цигани“ Е. Сиглигетија и „Газда Живко“ Димитрија Стефановића, забележено је још само појављивања госпођице Пешић (ћерке или сестре Н. Пешића) у представи „Цигани“.

Мирјана Савић

(из студије „Позоришни живот у Краљеву 1897-1944“)

ЗАБОРАВЉЕНИ КРАЉЕВАЧКИ БАРД

Један од најплоднијих и највољенијих дечјих песника и књижевника између два светска рата, новинар, публициста, хумориста али и редитељ и глумац Бранислав Брана Цветковић, данас је, нажалост, готово сасвим заборављен у српској књижевној и културној јавности. Тек спорадично репринтно објављува неких од његових прелепих дечјих поема подсети садашње генерације на невероватан таленат овог врсног уметника, који је иза себе оставио значајно дело и кога је чувени Станислав Винавер називао “смејачем и засмејачем”.

Бранислав, односно, како су га сви пријатељи, али и читаоци звали, Брана Цветковић, родио се у Карановцу, данашњем Краљеву, 20 новембра 1874. године, где завршава основну школу, а гимназију у Београду. У Минхену уписује Академију уметности, где упоредо студира сликарство, глуму и режију. По повратку у Београд добија посао у Народном позоришту, где ради као сценограф, али убрзо оснива своју позоришну дружину, коју је београдска јавност прозвала “Браниним позориштем”. Ускоро, Цветковић у сали кафана “Булевар” покреће и сатирични кабаре под називом “Орфеум”, који је на посебан и ироничан начин приказивао тадашњу друштвену збиљу, критикујући режим и тадашњи поредак. Све текстове за кабаре писао је сам. Упоредо са кабареом, Брана покреће и сатирични часопис “Сатир”, а са Браниславом Нушићем оснива прво српско удружење глумаца.

Ратни вихор, који је букнуо 1914, Цветковића, заједно са српском војском, односи у Грчку, где постаје надзорник свих војних позоришта, а сам је водио војничко српско позориште на Крфу. По завршетку рата Брана 1922. године постаје управник Народног позоришта у Скопљу, а већ следеће године прелази у Нови Сад, где у Народном позоришту ради као редитељ. Одиграо је и велики број улога у позоришним комадима, углавном комедијама, од којих је велики број сам режирао. Последње године живота Брана Цветковић је провео углавном мирно, у својој кући у Хиландарској улици у центру Београда, не престајући да пише и потпуно се посвећујући раду за децу, па постаје сарадник “Политике за децу”, а његове поеме попут “Зунзарине палате”, или “Живко брбљивко” остају до данас мала ремекдела поезије за најмлађе.

Наиме, најстарији Краљевчани су причали да је Брана био заговорник подизања споменика у Краљеву и да је, на позив својих ратних другова, крајем двадесетих година прошлог века дошао у Краљево где је, у сали «Париза» дао две представе свога сатиричног кабареа «Орфеум».

Брана Цветковић умро је за време окупације, 20. новембра 1942, у 68. години живота. У Београду је, неколико месеци по смрти, добио улицу, која је после ослобођења убрзо преименована.

Из Ризнице српске

СИЦА БЛУЗОНИ

Сидза Блузон

ПОРУЧИТЕ НА Е-МАИЛ: sidzacasopis@gmail.com

СЕЋАЊЕ СА СНИМАЊА ФИЛМА „ОРКЕСТАР ЈЕДНЕ МЛАДОСТИ“

Била је година 1985, хладно беше, а у Краљево негде око железничке станице снимали су се кадрови филма „Оркестар једне младости“, режисера Светислава Павловића. Ратни филм са неким глумцима, који су имали искуства из ратовања на филму. Мени је то било у комшилуку и једне хладне вечери спустио сам се до њих, да видим што се и како ради, а вукла ме прошлост када сам био киноамањер заједно са после познатијим Лорданом Зафрановићем. Ово је било нешто друго. За време Другог светског рата из окупираниог и блокираног Краљева, на слободну територију је прешао и прошао Ватрогасни оркестар, мудро и лукаво свирајући немачке парадне маршове.

Упитах Љубишу Самарџића (играо је главну улогу Драгише Којића) да ли му је хладно, а он рече: „Јесте, али тако је нама, оћемо и мора се...“. На моје питање да им донесем врућег чаја и кафе, Љубиша

ми узврати: „Па, како се сетиш баш тога што нам треба док чекамо на сигнал за снимање!“. И наравно, за 15 минута ето мене доле и знате већ како то, конобарим и причамо... Лепа глумица (и данас је, Бог нек је чува) Гордана Бјелица, у филму Нена, па руски глумац Олег Видов, којег се сећам још из ратног филма „Битка на Неретви“, у овом филму Бруске, био је и један дечко али нисам запамтио презиме – звали га по имену а то је био натуршчик, први филм. Не знам да ли и је и данас глумац, а имао је лепу капу, негде кажу на фронтин или качкет.

Наравно, далеко је од тог дана... сећања ми долазе али и пролазе и мешају се јер је екипа долазила и после код промоције филма. Други дан сам негде ишао са екипом, али само неколико њих, сећам се само Гордане и Олега. Олег је био добро прехлађен и ја му предложим да свратимо до мене да му дам неко фино слатко са неким лековитим биљем и да је то добро за прехладу... Каже ми после да му је то лепо помогло, болове у грлу ублажило. Живе очи, темперамантан и нежан, симпатичан господин Олег Видов, умро је пре 5 година у Калифорнији.

Тај филм се снимао и уз помоћ статиста наших војника из Рибнице и Јарчујка. И то смо могли или хтели да радимо, јер је требало и тако за друштво је било најбоље у смислу трошка. И Град Краљево је много помогао снимање филма и леп је то био филм. После промоције филма екипа је посетила нашу касарну. Тако ми је обећао Љубиша Самарџић и тако би. Таман је био завршен наш клуб и они су били први гости, а сада могу рећи да су пре свих примили златне плакете нашега центра, који је тада 1987. године славио 30 година постојања. Од пет, прву плакету добио је Самарџић... делим тако и чини ми се да сам узео једну више, нисам видео дечка, јер је сео на бини мало са стране. А Љубиша ми каже: „А маломе !?“. А ја брзо: „О, па да... то је за њега! Рекли сте ми да вас је пет и тако то буде... Ма лепше што није било тако јавно и што прве плакете одоше на уметничко небо, а шеста знате где? Можда други пут и о томе?

Иван Ботери, некадашњи командант касарне у Рибници

Reklame i štampa

NAVIGATOR

REKLAMNA GALANTERIJA

Hajduk Veljkova 2, 36000 Kraljevo
Telefon: + 381 (0)62 311 110
E-mail: tvnavigator@gmail.com

HTZ OPREMA

КАФАНА КОД ГАСА

Тих седамдесетих и осамдесетих година прошлог века у ближој околини Краљева било је популарно више кафана у које су многи одлазили, посебно викендом. Поред оне „Код Чуја“ на ибарској магистралаи и у Матарушкој Бањи, ишло се „Код Живана“ у Подунавце или у „Потковицу“ на музику. Једна од најпопуларнијих је била кафана „Златно буренце“ коју су сви звали „Код Гаса“ у Опланићима. У њу се највише ишло због хране.

Многи су знали да кажу да је та кафана у Сирчи јер се налазила на 100 метара од центра тог села, али је територијално припадала суседним Опланићима и житељи Опланића који су велики ривали Сирчанима често су се љутили када неко каже да је „Код Гаса“ у Сирчи. Јер, та кафана је била тих година култно место у које су сви долазили да једу чувене Гасове ћевапе које је припремала његова супруга Мара.

Ко није знао за величину ћевапа обично је наручивао десет комада, па је Гасо уз њему специфичну узречицу одговарао: „Мике моје лепо, биће ти много десет! Узми три, па ако треба још, наручи после!“ А, ћевапи су заиста били дугачки – један као она четири стандардна. Због те дужине ћевапа и укуса наравно, опланићка кафана „Златно буренце“ је била на добром гласу. Гасо је знао често да каже да су му ћевапи дугачки „к’ о брисачи од Фап-а“ и да у његову кафану долазе људи из целог света: „... Опланића, Поповића, Грдице, Милочаја, Краљева...“.

Без обзира на ту Гасову алузију, атрактивни ћевапи су били повод да у овој кафани бораве Здравко Чолић (после концерта у Краљеву на Атлетском стадиону) и чувени фудбалски тренер Миљан Миљанић. Код Гаса нису били укусни само ћевапи. Са апетитом су се јели димљена вешалица, цревца на жару и сомовина са оближње Мораве. Волео је да препоручи младу лиснату салату са сирћетом и луком.

Иначе, кафана је била уређене у типичном традиционалном стилу, многе народне рукотворине су се налазиле на зидовима или поред. Директно са улазних врата се налазио један сепаре који су обично заузимали „посебни“ гости. Када дође време да се плати поједено и попијено, Гасо је често знао госту да пружи оловку и папир да сам сабере и направи рачун.

Време чине људи и њихова дела. Гасо и Мара су били део једног времена, а добра дела уз подсећања, постају незаобилазни део данашњег и будућих времена.

Драган Благојевић

SDFIST

UL. Kraljeva 10 KRALJEVO, TEL: 03930-220 031-222
 mob: 03931-31-222

www.sdfist.rs e-mail: info@sdfist.rs

АЦО ТРИФУНОВИЋ

Захваљујући таленту, горштакком, несаломивом духу и бескрајној вери у себе, грабио је корацима од седам миља, преко дреса краљевачке Слоге, до првог тима Партизана. За црно-беле је током 11 сезона (како то данас нестварно звучи!), укупно одиграо 477 утакмица, постигао 142 гола и на тај начин своје име златним словима уписао у алманах клуба из Хумске улице.

Александар Трифуновић је врхунац каријере достигао у тренутку дебија за репрезентацију СФРЈ, што је у оно време била привилегија намењена само истинским мајсторима лоптања. После 28. године живота врата „златног кавеза“ југословенског фудбала отворена су и за популарног Ацу, великог фајтера у копачкама који је потом усвијавао дланове навијача италијанског Асколија. При крају богате играчке каријере одиграо је мало и за своју душу, две сезоне у дресу Обилића, после чега се посветио тренерском послу.

– „Другачија су времена била, дружење је било искрено, старији нису одбацивали млађе, помагали смо једни другима. Живео сам у краљевачком предграђу у коме је постојао клуб Млади Радник и обично им је фалио играч на тренинзима, па смо онда ми клинци попуњавали број. Трајало је то до поласка у средњу школу када сам отишао на пробу у Слогу“, каже

Александар Трифуновић.

Јеси ли сам отишао или с нечијом препоруком?

– „Мој комшија је био клупски економ, па је нас неколико једног дана одвео на стадион и замолио тренера да нас тестира. Неки ту пробу нису прошли, а ја сам остао да тренирам“.

Је л' било треме?

– „Онако млади нисмо ни знали шта је то трема! И та трема, то је бре фолирање! Одеш тамо и желиш да будеш најбољи. Сад сви измишљају трему чим нешто не ураде како треба. Или јеси или ниси, нема ништа треће. Борио сам се на тој проби као лав и доказао се. Рођен сам на Копаонику, негде тамо у дивљини и постао професионални фудбалер! Неко би рекао немогуће, а видиш да је могуће. И моја два брата су такође били добри спортисти“.

По чему памтиш играчке дане у Слоги која је некад била магнет за гледаоце?

– „Да, мало је недостајало да се Слога домогне Прве лиге, међутим, нису успели у квалификацијама. Од тада је клуб кренуо силазном путањом и никада није био озбиљнији фактор у српском фудбалу. Сада су ту где јесу, видим боре се за опстанак, услови на стадиону нису добри и ништа се значајније тамо не мења“.

Под којим околностима си прешао у Партизан?

– „Постоји прича да је неко из Партизана најавио долазак на нашу утакмицу, али не због мене, него због једног другог Трифуновића из тима који је касније отишао у Војводину. Људи из клуба су му рекли да неће да погреша ако обрати пажњу и на мене. Мислим да је ту битну улогу одиграо и Илија Катић који је живео у Краљеву и пратио моје игре. Том приликом се ништа није догодило и отишао сам убрзо у војску, те 1975. године“.

Да ниси био везиста у војсци?

– „Нисам, био сам противартиљерац. Као војника у једном тренутку су ме контактирали из

Војводине и баш су били упорни да ме ангажују. Рекао сам им да немам ништа против и упутио их на управу Слоге. Е тада се у причу изненада укључио Аца Атанацковић, дође ми у посету у Нашице код Осијека. Пита ме хоћу ли да дођем у Партизан и ја, нормално, без размишљања одговорим потврдно“.

Како стојиш са тренерским дипломама?

-„Имам А лиценцу, могу да седим на клупи Прве лиге и да водим све до Треће лиге. Заправо, одавно имам завршену Тренерску школу с којом сам својевремено могао да тренирам прволигашке клубове. А да би се добио клуб, морао си да будеш у каналу с неким ко те држи и гура, а ја нешто никад нисам знао да радим тако. Да будем искрен, нисам много послушан“.

Шта обично радиш у слободно време?

-„У Великом Мокром Лугу имам балон и ту се често састајемо, одиграмо партију фудбала и после се дружимо. Дође Ушке Вучићевић, Јешић, Бане Смиљанић, Зекић и Томић из ОФК-а, онда Шестић редовно и Боровница. Појави се и Неђо Милосављевић“.

Моцартспорт

Ratina 400A, Kraljevo 36000, Srbija

Telefon: +381. 36. 5862. 366, Faks: +381. 36. 5862. 367

<http://www.izopan.rs>

OBRADA I PRODAJA STAKLA

ВИШЕСТРУКИ ПРВАК СВЕТА

Хранислав Милошевић је, како сам за себе воли да каже, Краљевчанин који је 26 година живео у Витановцу, а Витановац је, баш захваљујући њему, од обичног села у околини овога града постао прави центар радио-аматеризма. После Витановца Милошевић је постао грађанин света, почев од Сарајева, Котора, Скопља преко Швајцарске, Русије, Аустрије, па до земаљске кугле коју назива својим домом. То му је омогућило радио-аматеризам, хоби путем којег комуницира са свим тачкама на планети. Поред тога што се бави радио-аматеризмом и посао га често наводи на путовања. Воли да путује и да сусреће нове људе и открива нова места и њихове обичаје.

Основну школу је завршио у Витановцу, гимназију у Краљеву, Електротехнички факултет и магистатуру у Сарајеву, а докторирао је на магистарско-техничким наукама у руском граду Новосибирску на Западносибирској академији наука.

Бавећи се послом и науком Милошевић је успео да обиђе више од 112 земаља света, а бавећи се радио-аматерском активношћу у задњих 40 године добио је многа признања, повеље и прва места на разним такмичењима регионалног и светског значаја. Почев од 1995. године па наовамо, 21 пута је побеђивао на отвореним светским првенствима, а интересантно је да је у такмичењу у телеграфији, 2002. године освојио прво место по шести пут узастопце у свету, што никоме није пошло за руком. Био је и на функцији председника Савеза радио-аматера Југославије који имала око 25.000 чланова.

Именован и чланом «Собе величанствених», одлуком Америчке асоцијације радио аматера. Та организација окупља пет милиона радио аматера, а поводом обележавања јубилеја, стогодишњице постојања, установљена је «Соба величанствених», у коју су изабрани углавном научници, али и радио аматери који су својим активностима дали допринос радио комуникацијама. «У «соби» је 60 научника који су стварали историју, међу њима је двадесеторо живих, али су именована и три радио аматера - прича Хранислав, који је као радио аматер на овој листи поред Николе Тесле, Ђулерма Марконија, Семјуела Морзеа, па Рацива Гандија, а ту су и краљ Шпаније Хуан Карлос и покојни краљ Јордана, Хусеин ибн Талал.

Ваља поменути и то да је др Хранислав Милошевић у време бомбардовања НАТО имао дозволе боравка у три државе, а он се ипак вратио у Србију где је све време био присутан, оставивши послове у свим својим фирмама, да би био са својим народом, са својим радио-аматерима, својом војском, помажући да се ублаже последице бомбардовања, за шта је добио и одређена признања.

Како сам о себи скромно каже, а одговарајући на питање да ли је у питању његова генијалност или остали не познају довољно област којом се баве, Хранислав Милошевић тврди да се ради о искуству и познавању телекомуникација, радио таласа и склопа других погодности које су му омогућиле да се такмичи са локација које је сам одабрао и која у одређеном такмичењу дају управо могућност да се постигну добри резултати и прво место у свету.

Драган Благојевић

ПРВА ПРЕСКОЧИЛА ДВА МЕТРА

Биљана Петровић, девојачки Бојовић, рођена је у Краљеву 28. фебруара 1961. године. Атлетиком, односно својом дисциплином скок увис, почела се бавити с 12 година у родном Краљеву, у Атлетском клубу Металац. Њен први службени резултат у скоку увис забележен је годину дана касније, такође у родном граду, скоком од 135 цм. После тог скока уследиле су године напора, одрицања и мукотрпних тренинга.

Из матичног Металца песелила се у Атлетски клуб Чукарички из Београда, из којег је стигла у сплитски АСК. Та веза Биљане и АСК-а била је готово судбинска јер је на самом почетку каријере 1979. године заузела четврто место на Медитеранским играма у Сплиту. Две године после у истом граду упознала је свог будућег супруга и тренера Предрага, па се 1985. и службено доселила у Сплит, где је засновала породицу.

На Медитеранским играма 1983. године у Касабланци освојила је сребро скококом 1.86 м, а четири године касније 1987. у Латакији поновно је сребрна, овај пут скоком 1.84 метра. Учествовала је на Олимпијским играма у Сеоулу 1988. године, где је освојила 22. место. На Светском дворанском првенству у атлетици које се 1989. године одржавало у Будимпешти освојила је четврто место.

Међутим, 1990. година је година њене каријере. Наиме, те се године Биљана Петровић винула у сами светски атлетски врх. Била је друга на светским табелама скакачица у вис, постигавши нови југославенски рекорд с прекочених тачно два метра на Гранд при митингу у месту Саинт Денис, у близини Париза. То је био Биљанин лични рекорд. Исте године у Сплиту је на европском првенству, освојила сребрну медаљу.

Почетком распада бивше Југославије, Биљана из Сплита 1991. године са породицом долази у Краљево где су боравили до 1996. године. Уследио је најпре одлазак на Нови Зеланд, а од 2000. године и трајни боравак у Аустралији у Перту.

Распад бивше државе прекинуо је блиставу каријеру наше Краљевчанке. У једном од својих интервјуа истакла је да после свега, њена највећа победа и успех што је њена ћерка постала свој „човек“ и што од ње има два унучета.

МЕСАРА ДУЦА

Четврта црногорска 73

РИБНИЦА

036 372 770

**КВАЛИТЕТНО СВЕЖЕ МЕСО
ДИМЉЕНЕ ВЕШАЛИЦЕ И ДИМЉЕНО МЕСО
ВРХУНСКА ДИМЉЕНА СЛАНИНА**